

1640.

1. Coch, Gerhardus : De bonis impuberis arrogati et quarta bonorum arrogatoris ei debita.

1668.

1. Hohner, Rancidus : De successione.
2. Schuen, Christianus : De matrimonio et organatione.

1674.

1. Meierus, Hieronimus : De pine.
2. Meierus, Hieronimus : De chasta blanca.

1676.

1. Herden, Nicolaus : De privilegiatis immediatorum S. R. F. procerum instantis vulgo De hustrige.
2. Schuen, Hermannus : Nouethena Antiqua - Punteriana glossata sive juris provincialis Rastringiae Trans-jadense.

1679

1. Rheder, Johann, A. : De alienatione

1692.

1. Tken, Conradus : De poenitentia in contractibus inuicematis

1695

1. Hupedensis, Wilhelmus: De jure iustitiae

1702

1. Coccejus, Hieronymus: De jure circa nomina.

2us Hupedensis, Wilhelmus: De translatione iuramentum
de punctis in haeredem 17mo Sept. 1702 et 1758

1708

1. Rheden, Casparus, a: De jure handfestario Bremensi

1711

1. Rheden, Casparus, a: De matrimonio conjugis altero
conjugum atque vivente

1712

1. Rheden, Casparus, a: De emptione spei et rei speratae

1713.

1. Rheden, Casparus, a: De poena cogitationum

2. Rheden, Casparus, a: De differentia bonorum mobilium et
immobilium.

1713.

3. Rheden, Casparus, a: De Caroli II ... Romanorum
Imperatoris . . . electione, coronatione et aliis,
quae huic spectant.

1714.

1. Rheden, Casparus, a: De exhaereditatione abique eligio

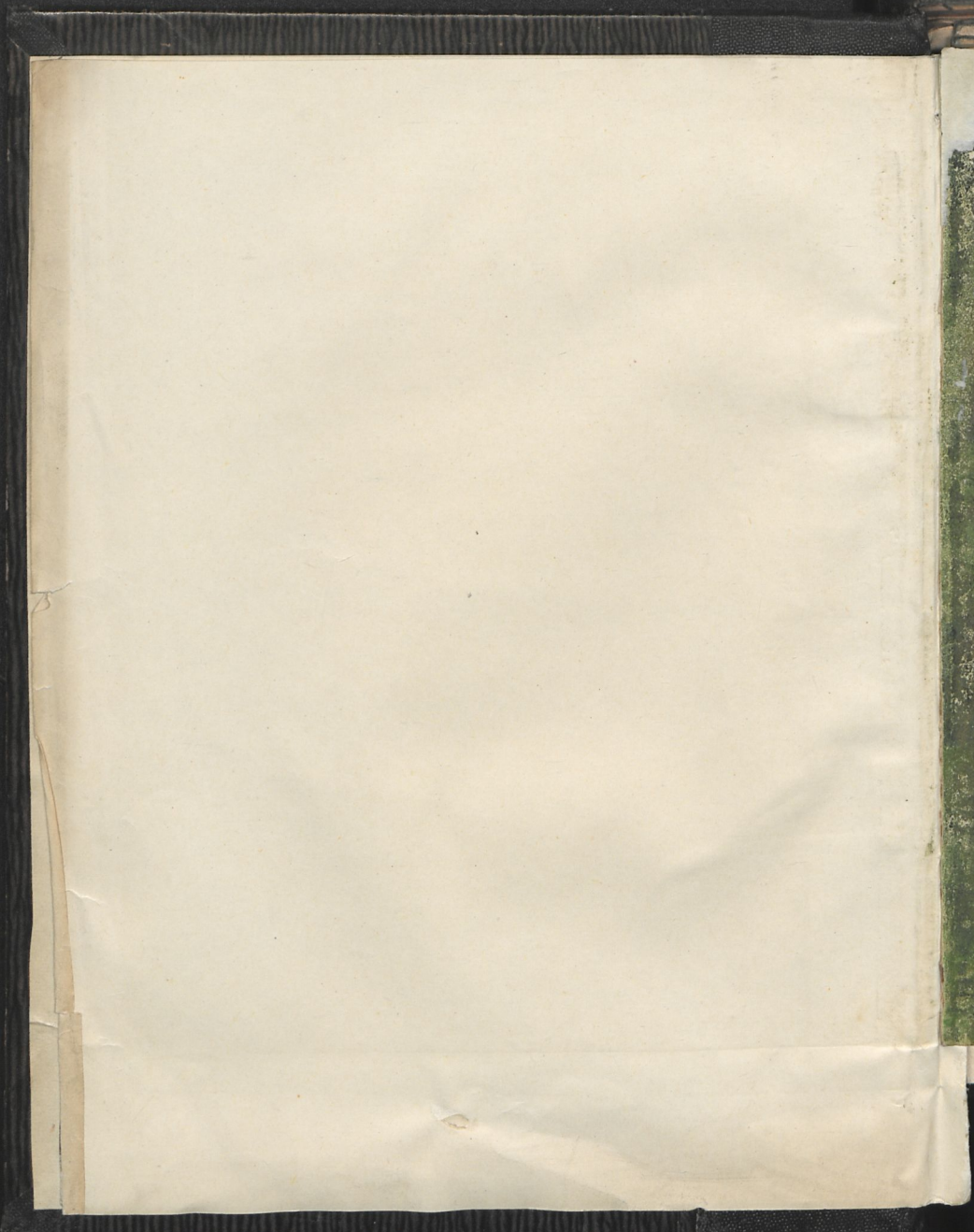
2. Rheden, Casparus, a: De lege Julia miscella a brogata
et demum revocata

3. Rheden, Casparus, a: De virgine vidua a jusque fustibus.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Pl. 17. num. 7. ~~1712~~

DISSERTATIO JURIDICA
VALEDICTORIA,

DE

EMPTIONE SPEI
&
REI SPERATÆ,

Quam

TRIADIS Auxilio

sub

Moderamine ac Præsidio

VIRI Nobilissimi, Consultissimi atque Celeberrimi

DOM. CASPARI à RHEDEN,

J. U. D. ejusdem Facultatis Professoris P.

Præceptoris sui ad cineres usque
colendi,

publicè exhibet

GODEFRIDUS WOLPMAN,

Bremanus,

Auth. & Respond.

H. L. Q. C.

A. C. M. DCCXII. die XIX. Martii.

B R E M Æ,

Typis HERMANNI & BERTHOLDI BRAUERI, Illustris
Gymnasii Typogr.

VIRIS

*Nobilissimo, Consultissimo, Florentissimis,
Integerrimis,*

DOM. DOM. FRIDERICO WOLPMANNO,
U. J. D. Caufarum Patrono fidelissimo, Pa-
renti optimo, omni honoris & amoris offi-
cio profequendo, imò ad extremum usque
vitæ halitum colendo.

DOM. DANIELI MEYERO, Mercatori flo-
rentissimo atque integerrimo, Avunculo suo
magno nunquam satis devenerando.

DOM. ARNOLDO WOLPMANNO, Ne-
gotiatori prudentissimo, Civique Hambur-
genfi spectatissimo, Patruo suo in perpetuum
venerando, colendo.

*Has studiorum suorum primitias
ea, qua par est, observantia*

*offerre
ac
consecrare
voluit
debut*

AUTOR.

I. N. T. U.

Membrum I.

De

Emtione Spei & periculi generalia.

§. I.

Suemadmodum periculum est damnum detrimen-
tūve aliquod, in eventum incertum transla-
tum, seu quod metuitur, cujus exitus verò ad-
huc dubius est, nec satis patet: Ita quoque Spes
meritò describitur, quod sit commodum aliquod,
in eventum incertum collatum, seu quod speratur, de cujus
exitu itidem non constat. Hinc dicimur: pericula metuere
& commada sperare. Nervosè hoc exprimit Tibullus *Lib.*
II. circ. fm. dumita de agricolis & mortalibus canit.

*Quid Spes?
quid peri-
culum?*

Jam mala finissem leto, sed credula vitam

Spes vovet, & melius cras fore semper ait.

Spes alit agricolas: Spes sulcis credit aratris

Senina, quæ magno fenore reddat ager.

Hæc liqueo volucres, hæc captat arundine pisces,

Cum tenues hamos, abdidit ante cibum.

Spes enim valida solatur compede vincum:

Crura sonant ferro, Spes canit inter opus.

§. II.

Utrumque scilicet periculum & Spes suam habere æsti-
mationem satis liquet; sic æstimatio periculi, est æstimatio
ipsius damni in eventum incertum dubiumque existituri: Et
contra æstimatio seu taxatio Spei, est taxatio ipsius rei vel
commodi in eventum percipiendi. *arg. L. propter Spem. 23. ff.*

*Utrumque
æstimatio-
nem recipit.*

famil. ercisc. ibi. nisi tantum æstimatus sit dubius eventus. item L. nani
hoc modo 11. ff. d. hered. vel act. vend. in illis verbis: quasi Spes
Et ibi ipsam incertum, Baldus cons. 133. num. 3. vol. 3. pluresque
alii, quos citat Barbosa in locor. commun. thesau. Lib. V. cap. 19. ar-
xiom. 3.

§. III.

*Multum
tamen de-
trahit æsti-
mationi in-
certitudo.*

Sic prouti periculi pretio multum detrahit incertitudo
damni, quod metuitur, per L. 13. §. ult. damn. insect. L. 3. §.
6. ff. Si cui plus quam per Legem Falcid. L. 66. ff. d. R. V. L. 61. D. de
contrab. emt. Ita Spei pretium valde imminuitur propter in-
certum commodum & emolumentum. Unde prudens ac dili-
gens paterfamilias, quo major est incertitudo, eo minori emit
pretio, & quo magis periculum, eo magis dicit decrefcere ali-
quid pretio: Sicuti quo major Spes commodi, eo pretium ma-
jus, quo autem minor, eo vilius permanere pretium autumat.
Exinde vera alex & eventus incerti æstimatio suam trahit ori-
ginem. Optimè hoc cognitum perspectumque habuit Hanni-
bal Dux ille Carthaginensium & terror Romanorum, cui, cum
ad aures ejus pervenisset, agrum illum, quem possederat,
eodem tamen die Romæ in foro venditum fuisse, nihil ob id
mutato pretio, inde animus Romanorum invictus habitus
fuit, abjecitque ille omnem Spem urbis occupandi. Sicuti
historiæ Romanæ Princeps Livius refert, Lib. XXVI. cap. 2.
Minuere etiam Spem ejus, scil. potiunda urbis Romæ, Et alia parva
magnæque res. Magna illa, quod cum ipse ad moenia urbis Romæ se-
deret, milites sub vexillis in supplementum Hispanie profectos audivit:
parva autem, quod per eos dies, cum forte agrum, in quo ipse castra
haberet venisse, nihil ob id diminuto pretio. Id verò adeo superbum
atque indignum visum ejus soli, quod ipse bello captum possideret habe-
retque, inventum Romæ emtorem: ut extemplo vocato præcone ta-
bernas argentarias, quæ circa forum tunc essent, jussit venire. His
motus ad Turiam furivum castra retulit, &c. Merito quoque Valer.
Maximus Lib. III. cap. 7. num. 10. eos dicit esse certos & secu-
ros de victoria ac re recuperanda, qui integro eam pretio
emunt.

§. IV.

§. IV.

Non solum verò periculum, sed & Spes dicuntur in bonis esse, & rebus patrimonii annumerari debent, scilicet periculum passivè, dum omnia periculis sunt obnoxia, nihilque illis vacuum: Spes autem seu commodum activè, dum revera ejus expectatio in bonis reperitur. Quod pluribus in sequentibus demonstraturi sumus.

Utramque in patrimonio est.

§. V.

Merito itaq; asseritur periculum esse in bonis, ac rem verè æstimabilem, prouti demonstratur exemplo Assesuratio- nis inter Mercatores frequentissimæ, ubi domini mercium vendunt periculum, & Assesurator non restituit omne mercium peremtarum damnum & detrimentum, existente nempe periculo, sed ibi detrahitur aliquid incertitudini periculi, scilicet præmium vulgò dictum, quod recipit pro susceptione periculi mercium alio transvehendarum, ibiq; præmium est æstimatio periculi ejus quod Assesurator suscipit. Sic si navis mercibus repleta sit mille florenorum, datur v. gr. centesima usura, loco præmii, ibi Assesurator duodecimam partem ex 1000 capit pro recepto in se periculo, quæ æstimatio justa est, licet si navis perierit 1000. solvere debuisset, cum tantum detrahatur veræ æstimationi per incertitudinem periculi; quod ergo capit, est pretium rei incertæ & dubiæ.

Periculum esse in bonis demonstratur exemplo Assesurationis.

§. VI.

Hoc etiam satis superq; docet ipsum nostrum Jus Civile, sicuti inter alia apparet ex Responso Scævolarum in *L. §. pr. Civilis. ff. d. naut. scæn.* ubi expressis verbis mentio fit pretii periculi.

Et ex Jure Civile.

§. VII.

Præterea quoq; Spes & alea, quod sint in bonis atq; simul res æstimabiles, indicant tot juris textus, in quibus dicitur Spes debitum iri. *ex §. sub conditione 4. Inst. d. V. Obl.* Item in bonis esse. *L. in quantitate 73. §. magna 1. ff. ad L. Falcid. L. 42. pr. d. Obl. §. aff. L. 10. §. L. conditionalis 54. d. V. S.* Præcipuè verò hoc evincit præsens materia de emtione Spei, utpotè eum in emtione necessariò præter pretium etiam merx seu res æstimabilis vendenda requiratur, quæ in ea est Spes seu alea.

Prout Spes esse in bonis probant textus Juris Romani & ibidem nota emtio Spei.

De qua Emtione Spei in præsens nobis dabitur ansa & facultas pluribus pro ingenii modulo, differendi.

§. VIII.

Emtionis Spei synonima.

Vocatur emtio Spei, etiam emtio *alea, sortis, fortune, eventus & casus incerti*, &c. *L. 54. d. V. 8.* Qui enim spem emit, incertum quid emit, tradidit. Borcholt. *de V. Obl. cap. 2. n. 204* Unde Aristoteles Autore Diogene Laertio aliquando interrogatus, quid sit spes? respondit: vigilantium somnium. Fallic enim spes multis modis, etiam sapientissimos, Baldus in *tr. Schismat.* quem posuit in *rubr. C. si quis aliquem test. prohib.* cum lubrica sit, & ab eventu dependeat incerto. *Pantschm. 2. quest. 5. n. 30.*

§. IX.

Ejus definitio.

Describi potest, quòd sit contractus consensualis, de commodo aliquo, eodq; in eventum aliquem incertum collato pro certo quodam pretio tradendo.

Membrum II.

De

Subjecto seu Personis hunc contractum celebrantibus.

§. I.

Emtionem hanc celebrant omnes.

Ratione subjecti hoc negotium perficiunt omnes, qui alias emere & vendere non prohibentur, i. e. qui contrahendo sese validè obligare possunt; nisi prohibeantur arg. *L. 28. §. 2. ex quibus caus. maj. L. 47. §. 1. d. procur. L. 1. §. 1. d. testib. & L. 1. §. 3. d. pactis.* Prohibentur verò alii natura, alii lege.

§. II.

Qui non prohibentur naturâ.

Natura prohibentur contrahere, qui consentire non possunt, ut sunt (1) furiosi. *L. 5. L. 40. ff. d. R. J. & L. 124. §. 1. eod. L. 1. §. 12. d. Obl. & act. §. 8. Instit. d. inutil. stipul.* (2) Mente capti. *dd. LL. & L. 70. §. 4. d. fidejuss. L. 2. C. d. contrah. emt. & vend.* (3) extrèmè ebrii. *c. sane discimus 7. c. 15. quest. 1. c. 14. x. de vit.*

vit. & honest. Cleric. Borcholt. d. pact. c. 3. n. 13. & seqq. Secus i eo qui modicè potus est. v. Forster. c. 5. d. pact. n. 10. (4) Infantes & infantia proximi §. 9. Inst. d. inutil. stipul. L. 14. d. sponsal. L. 1. §. 13. d. Obl. & Act. L. 18. C. de jur. delib. aliq; de quibus passim Dd. ad tit. ff. d. pactis.

§. III.

Lege impediuntur, (1) impubes, non modo qui in pa- *Atq; lege.* tris est potestate. L. ult. §. 2. d. V. Obl. §. 9. in f. 11. d. inutil. stipul. sed & pupillus infante major, sine Tutoris sui autoritate, quatenus nempe conditionem suam deteriozem redderet. L. 28. pr. d. pact. pr. & §. 1. Instit. d. auctor. Tut. §. 2. Inst. quibus alien. lic. L. 189 d. R. J. L. 43. d. Obl. & act. L. 8. d. acquir. vel omitt. hered. (2) Prodigus L. 28. §. 1. d. pact. L. 35. d. jur. jur. L. 6. de V. Obl. Nec filii familias & servi possuat in parentum & dominorum suorum exitium contrahere. p. L. 17. §. ult. cum seqq. d. pact. L. 3. & 23. C. eod. L. 3. §. 4. quod quisq; jur. L. 133. d. R. J.

§. IV.

Sic Tutores & Curatores regulariter spem incertam emere & vendere non possunt, arg. L. 22. C. de pact. Nisi in notoriam pupilli aut minoris id vergere videant utilitatem. Qui autem vult vendere aleam seu incertum eventum, ille aleam habere debet, i. e. jus capiendi feras, aves, volucres, pisces, exercendi fodinam, dum vel quod ipse suo periculo commodè exercere, vel alteri Spem pretio ementi ipse periculo usum atque utilitatem concedere possit. Nemo enim plus juris in alium transferre valet, quam ipse habet. L. 2. C. de pœn. L. 1. C. qui sua jurisd. cap. nemo 79. de R. J. in 6to. Surd. cons. 126. num. 31. L. traditio 20. ff. de acqu. rer. dom. L. si univ. se 15. C. de legat. Licet ergo in emtione aleæ, Spes incerta sit, & in alea posita, ipsum tamen jus venandi, aucupii, piscationis, exercendi fodinam, intuitu vendentis certum esse debet.

An Tutores & Curatores, item qui aleæ facultatem & jus non habent.

§. V.

Reliqui verò omnes, qui rationis usu non destituuntur emere & vendere possunt, quoniam consentire, & consensum signum quodam idoneo declarare valent. Uti Masculi & foeminae. L. 6. C. de revocat. donat. Carpzov. de jure foemin. sing. decad.

In Reliquis non apparet prohibitio.

decad. 3. pos. 1. num. 16. Paterfamilias & filiusfam. L. 39. d. O. & A. mutus & surdus. L. 4. §. 1. de pact. L. 48. L. 52. §. p. & f. de O. & A. Cæcus. L. 9. ff. de adoption. pluresque alii, quos brevitas studio adducere superfedeo, cumq; hoc notissimum sit.

Membrum III.

De

Objecto, scilicet Spe & re Sperata.

§. I.

Emtio est vel Spei rei Sperata.

Objectum emtionis & venditionis, seu res quæ venditari possunt, hic sunt vel *Spes*, uti aleæ, nudus eventus & actus, non aliquid reale, quod tamen ex causa præfenti speratur, alias esset phantasia vel somnium; Vel res futura seu *Sperata*, & ita adest aliquid reale, quod adhuc speratur,

§. II.

Quod ex verbis & mente contrahentium dignoscendum.

Hæc omnia ex verbis & mente contrahentium dignoscenda veniunt. Si enim ipse actus capiendi vel percipiendi in contractum deducitur, veluti si quis emat jactum retis, seu captum piscium vel avium, item missilium, aut perceptionem fructuum, tunc intelligitur emta alea vel *Spes*. L. 8. §. 1. de *contrab. emt.* Sed quando rei mentio fit, uti si dixeris, emo fructus nascituros, vel feras, aves & pisces, qui capiuntur secus sese res habet, & est emtio rei *speratae*. d. L. 8. in *pr. Mantic. d. tacit. & ambig. conv. p. 1. Lib. 4. tit. 18. n. 26.*

§. III.

Rejicitur sententia distinguendum inter res naturaliter & per accidens existuras.

Non ergo præcisè pro emtione rei *Speratae* habenda illa emtio, cum res naturaliter saltem exitura venditur: quod si verò per accidens seu apparenter illa talis sit, quæ quidem jam in rerum natura est & existit, sed quia de ejus corpore, quantitate & qualitate non constat, perinde est ac si ipsa non exstaret, emtio *Spei* vocanda est. Quoties enim non nudi actus & eventus, sed rei mentio fit, sive naturaliter sive per accidens existuræ, semper est emtio rei *futurae* seu *speratae*, non *Spei*: Et quoties nudus actus, ex quo sive naturaliter sive

sive per accidens res sperari potest, in emtionem venit, semper est emtio aleæ seu Spei. Uti in sequentibus prolixius ex allegatis apparebit exemplis. Contrariam hinc sovent sententiam D. Lauterbach, in *compend. jur. p. m.* 301. & D. Strykius in *not. ibid.* Item in *Caut. Contr. sect. 2. cap. 8. §. 9.* & qui in eo se fundat, hoc tenetur probare, juxta *L. actor. 23. C. de probat. L. qui accusare 4. C. d. edendo.* Nam qualitas ubi est fundamentum intentionis, debet prius probari. Gloss. *recepta in L. si verò 5. §. 1. ff. qui satisd. cog.* Menoch. *conf.* 301. n. 10. & *de presunt. Lib. 2. quest. 49.* add. Barbofa in *Loc. commun. p. m.* 199. ubi plures refert.

§. IV.

Prioris scil. nudæ aleæ, Spei & castus exempla sunt in em- *Exempla*
tione jactus retis à piscatoribus, qui græcis βέλος dicitur, vox *emtionis*
den Zug & mentio ejus fit in *L. 12. ff. d. act. emt. vend.* ubi Cel- *Spei.*
sus ita inquit: *Si jactum retis emero, & jactare retem piscator no-*
luit, incertum ejus rei estimandum est, si quod extraxit piscium reddere
mibi noluit: id estimari debet, quod extraxit. Unde & jactus re-
tis in proverbium abiit pro re dubia & mera Spe, quâ ple-
rumque homines decipiuntur. apud Alciat. *de V. S. Lib. IV. p. 102*
Vocatur quoque emtio indaginis seu capturæ plagis positis à
venatore. arg. *L. 11. in f. D. d. act. emt.* ubi verba Ulpiani. *Vel-*
uti cum futurum jactus retis à piscatore eminus, aut indaginem plagis
positis à venatore, vel pantheram ab aucupe. Nam etiamsi nihil capit,
nihilominus emtor pretium prestare necesse habebit. Item Pantheræ
seu universæ venationis. Alciat. *1. pareg. cap. 42.* ab aucupe.
d. L. 11. §. ult. ibique Guil. Budæus in not. Ut & emtio facul-
tatis percipiendi fructus nascituros ex certo fundo. ex *L. 66.*
in f. ff. d. jur. dot.

§. V.

Aliud autem est si adjectum sit certæ rei pretium cer- *Quod non*
tum, puta si jactum retis emissem, ita ut in singulos pisces af- *spectat si*
sem solverem, pro numero piscium augebitur pretium, quod *certa rei*
si nulli capientur, nec quicquam pretii nomine debebitur: *certum pre-*
Hic enim non dubius rei eventus, sed pisces emti sunt, quod *tium simul*
dicitur fit.

B

qui-

quicumque caperentur & extraherentur, singulis assibus comparati sint arg. L. 39. §. 1. ff. d. contrab. emt.

§. VI.

Ad emtionem alicuius spectat quae redemptio metalli fodinae.

Huc quoque commode referri possunt redemtionem metalli fodinae portionis adhuc infœcundae, germ. ein Zubuffung/ ubi revera adest emtio Spei, unde receptus in metallifodinis terminus est: Die Grube ist sehr höfflich / i. e. ist gute Hoffnung davon / es wird bald gute Ausbeute sehen. Stryck. in Comment. ad Lauterb. p. m. 531. Vel quando Princeps facultatem metalla ex fodinis eruendi, certo quodam pretio interveniente, concedit. Brunnem. ad L. 8. ff. d. contr. emt. n. 7. utpote qui metallifodinarum proventus valde incerti sunt, eorumque cultores maxime Spes alit, quae efficit, ut profundissimis terrae cavernis impensas credant, quas aut ingenti scœnore reddant, aut cum irreparabili iactura & detrimento consumant. arg. L. 22. §. 3. C. d. furt. Commodum enim ejus debet esse, cujus est periculum. L. supervacuum 7. C. d. tempor. in integr. restit. L. Julianus 13. §. 19. ff. d. act. emt. L. 10. D. d. R. J. §. item pretium 2. Inst. d. emt. & vend.

§. VII.

Item captus missilium.

Uti & emtio captus missilium, qui consistit in donariis vel rebus aliis, quae à Principe aut Magistratu maxime in initio sui officii liberalitatis & largitionis causa in populum spangebantur, ut unusquisque qui eas prius arriperet, earum fieret dominus. Nov. 105. c. 2. §. 1. §. 45. J. d. R. D. ac non solum nummi spangebantur juxta Martial. Lib. VIII. epigr. 78.

Non illi satis est turbato sordidus auro

Hermes & Hesperio, qui sonat orbe Tagus.

Omnis habet sua dona dies, nec linea dives

Cessat, & in populum multa rapina cadit.

Nunc veniunt subitis lasciva numismata nimbis:

Nunc dat spectatas tessera larga feras,

Nunc implere sinus securos gaudet & absens.

Sortitur dominos, nec laceratur avis.

Quid numerum currus, terdenaq; premia palma.

Que dare non semper, consul uterq; solet.

Add.

Add. Sueton. *in vit. Aug. c. 7.* Sed & tesserae nummariae Thomasin. *d. tesserae hospital.* & Struck. *d. antiqu. conviv. lib. 1. c. 27.* quae erant omni ex parte quadrata figura, certisque punctis notata, quae quantitatem inter alia nummorum atque argenti designabant, uti ad oculum conspiciuntur in nummis Alexandri, Trajani, Decii &c. apud Patinum. Imò quoque frumenta & tesserae frumentariae, uti ex nummo Nervae apparet, apud Anton. August. *in Antiq. Roman. dial. 2.* in cuius averfa parte est modium, frumenti mensura, in quo spicae frumenti, in medio papaver, titulus est: PLEBEI. VRBANAE. FRUMENTO. CONSTITUTO. & panes. Petit. *in Comment. ad LL. Attic. p. 585.* Oleum & carnes, Lampad. *in vita Severi.* Idem in *vita Alex. Sever.* Vopisc. *in vit. Aurelii.* nec non vestes. Spartian. *in vit. Anton. Carac.* Capitolin. *in vit. Marini.*

§. VIII.

Posterioris scilicet emtionis rei speratae exempla sunt: si quis emat pisces capiendos. germ. ungeschlagene Fische / feras capiendas, item aves, fructus nascituros certo ex fundo, partus ancillarum & foetus animalium, metalla extrahenda ex metallifodina, vel futura missilia. *d. L. 8. pr. d. contr. emt. & §. 45. Inst. d. rer. divis.* Huc pertinet ludicra illa venditio Augusti, in conviviis ab eo adhibita & usurpata, quae refertur à Svetonio in *vita Augusti. cap. 75. in fin. ibi.* Solebat & aequalissimarum rerum sortes & adversas tabularum picturarum in convivio venditare, incertoque casu spem mercantium vel frustrari vel explere, ita ut per singulos lectos licitatio fieret, & seu iactura seu lucrum communicaretur.

§. IX.

Prouti pactum hereditatis alicujus viventis Jure Civili Quò spectat rejectum & improbatum est sub poena amissionis hereditatis, nisi ille consenserit, inque ea voluntate permanserit. *L. fin. C. d. pact.* ita quoque venditio hereditatis futurae tertii certi alter non valet, quam quatenus ille tertius consensit, & ad extremum usque in ea voluntate perseveravit. *arg. d. L. f. C. d. pact.* ob improbam mortis captionem & naturalem, quae alias adesse

adesse dicitur, turpitudinem, *d. L. fin. L. 49. §. ult. de donat. L. 27 §. 1. ad Scim Trebell. L. 1. §. 21. d. collat.* etiamsi mors ejus incerta sit, ac de ea dubitetur, *L. 4. C. d. postlim. revers. ibique Dn. Brunnem.* Quod autem somniat Tholos. *lib. 41. syntagn. c. 4. n. 2. & c. 5. n. 14.* hunc tertii consensum continere desperationem vitæ, & potius pœna quam approbatione dignum esse, neque minus audiendum esse, tanquam perire volentem. *p. L. 6. ff. d. appell. aded ridiculum est, ut non mereatur responsionem.*

§. X.

Dissentientium argumenta rejelluntur,

Neque dici potest hanc hereditatem deferri pactis, nam consensus tertii non habet vim ultimæ voluntatis nec hereditatem paciscentibus tribuit, sed turpitudinem & injustitiam pacti saltem tollit, & funditus quasi extirpat, multo minus libera testandi facultas ei adimitur, cum semper pœnitere possit. *d. L. ult. C. de pact.* Quatenus autem moribus Germanorum hæreditas viventis vendi, & ita jus ex hæreditate speratum in alterum transferri possit, pluribus exposuit, *Dn. Stryck. in usu Moderno ad tit. d. pact. §. 13. item ad tit. d. hæred. §. act. vendit. §. 2.*

§. XI.

Rem incerti hominis,

Incerti autem hominis hæreditas futura rectè venditur nihilque præter consensum partium ipsarum hoc negotium requirit, atque omni modo servandum est, si mihi fortè obtingat hæreditas. *L. 3. §. 2. L. 73. ff. pro soc. §. 4. Inst. cod. cap. ne captandæ, 3. d. concess. præbend. in 6. Brunnem. ad L. fin. Cd. pact. n. 8. Carpzov. p. 2. cons. 35. def. 17. num. 13. §. seqq. ubi præjudicium allegat. Lauterb. ad ff. d. hæred. vend. Hic enim per naturam esse nequit turpis & improba mortis cujusdam tertii captatio, bonisque moribus contraria, dum omnia dubio fortunæ eventui committuntur. Hartm. Pistor. p. 4. quæst. 1. num. 22. Molina, d. J. §. J. tr. 2. disp. 579. n. 38. Carpz. cit. loc. & Guitierrez. d. juram. confirm. p. 2. c. 5. num. 4. nec hic de consensu tertii, qui ignoratur, quæstio esse potest, dum idem est non esse, & non apparere. *L. 30. d. testam. tutel. L. 77. d. contrab. emt.**

Mem

Membrum IV.

De

Effectu emtionis spei & rei
Speratae.

§. I.

Quoties alea emta, emtio illa pura est, ac pretium de-
berur, quia in effectu ipsa Spes & alea sunt loco rei vendita, Emtio spei est pura, rei speratae autem conditionalis.
quæ per naturam jam existit & emtionem quasi sustinet.
Frantzk. ad tit. d. contr. emt. n. 117. vid. Dom. Ferdin. Christoph.
Harprecht in *Disp. de eo quod iustum est circa nivem. th. 9.* Quo-
ties verò rei speratae, est conditionalis habetque semper hanc
tacitam conditionem adjunctam, si aliquid captum, natum,
sparsum vel in lucem editum fuerit. *L. 1. in f. d. condit. § de-
monstr. L. 73. d. V. O.* ubi Paulus ait: *Interdum pura stipulatio ex-
re ipsa dilationem capit, veluti si id quod in utero sit, aut fructus fu-
turos, aut domum edificari stipulatus sit, tunc enim incipit actio, cum ea
per rerum natura prestari potest. §c.*

§. II.

Inde sequitur quod priori casu integrum pretium sit sol-
vendum, etsi nihil captum sit, in rete inciderit, aut nulli
fructus nati sint. *d. L. 8. ff. d. contr. emt.* Hilliger. ad Donell. lib.
13. c. 1. lit. G. Molin. d. *Iust. § Jur. Tom. 2. tr. 2. D. 340. n. 14.* Ste-
phan. Fagundez. d. *Iustitia lib. 5. c. 24. num. 7.* adeoque nec præ-
textu enormis læsionis succurritur. *Sand. Dec. Evis. 4. def. 16.*
Prouti è contrario etiamsi captum duplo plus excedat pre-
tium, nihilominus præstare quod captum est venditor cogi-
tur. *L. 11. §. ult. L. 12. ff. d. act. emt. vend. L. 7. d. hered. § act. vend.*
Hinc in em-
tione Spei
seu factus
integrum de-
betur, etsi
nihil ca-
ptum, na-
tum &c.
fuerit.

§. III.

Posteriori casu, si aliquid captum aut natum, integrum
pretium deberur: existat enim conditio & adest res quæ ve-
neat. *d. L. 8. L. 39. d. contrab. emt.* Nec ulla sit remissio ob
sterilitatem, cum hoc genus venditionis directo referatur &
pertineat ad fructus, ac inter Spem & metum, lucri damni
que
In emtione
rei speratae
debetur, si
aliquid ca-
ptum, etsi
minimum,
alias non

que emtorem constituat, quo casu propter incertum contractus eventum, damnum contingens non debet attendi. L. 11. C. de transact. Maximè cum talis læsio absque dolo adversarij accedat ex re ipsa. Si autem pretium jam solutum sit, & nihil captum aut natum, datur ejus pretii soluti repetitio, sed quaeritur qua actione? Alii admittunt actione ex emto, Uti Harprecht. Borcholt. ad Tit. Inst. d. act. emt. vend. Rectius verò conditione sine causa, vel causa data causa non secuta repeti posse statuimus, cum hic emtio sit nulla, & sic deficiat titulus seu causa. Hanc sententiam quoq; tenent Strycck. in Disq. d. interesse controv. jur. in for. cap. X. §. 10. & Lauterb. in Colleg. theoretico pract. ad tit. d. contrah. emt. §. 25.

§. IV.

In utraque
specie cessat
remedium
L. 2. C. de
resc. vendit.

Unde in utraque emtione cessat remedium L. 2. C. de rescind. vendit. & restitutio in integrum; quia (1.) læsio ex futuro eventu dependens, non parit restitutionem, d. L. 11. C. de transact. L. 12. C. de inoffic. testam. nec (2.) debent æstimari fructus percepti, sed qui percipi consueverunt. L. 17. C. de usur. Neque (3.) ad cognoscendum verum pretium læsio attenditur, quæ ex postfacto contingit, sed & ipsum tempus contractus inspicere debet. L. 3. §. 5. de jur. fisc. L. 8. in f. C. de rescind. vend. Mantic. de tac. S. ambig. conv. Lib. IV. tit. 18. num. 17. Imò (4.) tale factum quod ab initio ad lucrum & damnum peraque habere se potest, licet postea damnosum apparere incipiat, non parit beneficium L. 2. C. de rescind. vendit. Cothman. conf. 30. n. 287. & (5.) nemo videtur lædi, ubi fortuiti casus, & par utraque in parte est ratio. Cravett. conf. 589. n. 8. Si enim spes deficiat & fallatur sibi debet imputare, quod Spem magni sed incerti commodi, lucro parvo sed certo anteposuerit; poterat enim rem certam suo consecui pretio, sed maluit ex eventu pendere. Et ita diversa mente fuit à Sannione apud Terent. in adelph. act. 2. scen. 2. vs. 11. p. m. 172. Ego, dum inquit, spem pretio non emo. Unde tritum illud & commune Germanorum ortum dicitur: Nach einem Sperling verwerffe ich kein Ey. Es ist besser ein Sperling in der Faust/ als ein Kranich auff dem Dach.

§. V.

§. V.

Præterea in foro conscientie hoc quoque iustum esse asserimus; quoniam Leges civiles per indirectum seu vi præcepti divini, quo Magistratui ejusque legibus obediendum, tutam reddunt conscientiam. Juxta monitum Apostoli Pauli ad Rom. cap. XIII. vs. 1. & seqq. *Nulla est potestas, nullus Magistratus, nisi à DEO, qui verò Magistratui resistit, ordinationi divine repugnat. can. qui resistit. C. II. q. 3.* Inde si secundum præceptum ac voluntatem Numinis Summi nos iis subjiciamus, & morem geramus, utamurque beneficiis Juris ab iis concessis, tranquillam reddimus conscientiam. Add. Fagandez. de J. S. J. Lib. 5. cap. 24. num. 7.

§. VI.

Quare cum in emtione Spei magnum lucrum in unum, in alterum verò insigne damnum redundare possit, non inutile erit, ut partes sibi consulant pactis in casum gravioris damni. Pacta enim dant legem contractui, juxta vulgatissimam juris regulam in L. 7. §. 5. ff. de pact. Alioquin notum est quod læsio ex futuro eventu dependens restitutionem non mereatur. d. L. 11. C. de transact. L. 12. C. de inoffic. testam. Uti è contra in emtione rei Speratæ nimium lædi posset emtor, si aliqui fructus nati essent, sed admodum rari, dum ad pretium obligaretur integrum, bene ergò sibi prospiciet pacto, de diminuendo pretio, si fructus dimidiam partem non auquaverint, e. gr. Er verspreche vor dem Zuwachs künftiges Jahres aus seinem Weinberge 200. Rthlr. zu geben / sollte aber über Verhoffen / so viel Wein nicht gewonnen werden / welcher die Helffte des pretii erreichte / soll darvon so viel abgehen / als der Wein unter die Helffte wehrt ist. Stryk. in Caut. Contr. Sect. 2. cap. 8. num. 9. & 10.

§. 7.

Longè aliter verò res sese habet, si certa quantitas fructuum emta, vel pretium ad quantitatem sic constitutum, v. gr. emo decem modios frumenti ex fundo Corneliano; sic enim pretium saltem debetur pro quantitate nata, unde non decem, sed quatuor ibi nati fuerint, non debetur totum

Etiam secundum conscientiam.

Cautela tamen est, sibi consulere pactis in casum gravioris damni.

Aliud est si certa quantitas fructuum emta, & pretium ad quantitatem constitutum.

tum pretium pro decem, sed saltem pro quatuor. *L. 39. §. 1. de contrah. emt.* Similis casus est in *L. 83. §. 5. D. de V.O.* ubi Paulus ait: *Si stipulatus fuero ex fundo centum amphoras vini, expectare debeo, donec nascatur, & si natum sine culpa promissoris consumptum sit, rursus expectare debeam, donec iterum nascatur, & dari possit.* Add. *L. si quis argentum 35. C. de donat. L. cotem 11. §. 5. ff. de public. & vectigal. ibique Bartol. n. 9.*

§. VIII.

Item si dolus concurrat,

Quoties autem venditor sciens & dolose fecerit emtionem pretium in emtione alea non debetur, quia dolo fecit, qui dolus nemini patrocinari dabet. arg. *L. 12. ff. de dol. mal. L. 3. ff. de transact. L. 69. de rei vind. L. pen. in f. D. solut. matrim. & tenetur ad interesse ejus, quod verisimiliter capi vel nasci potuisset. L. 11. in f. de act. emt. & vend. L. 21. ff. eod.* Uti si jactum retis ignoranti vendiderit, sciens in loco illo nullos pisces capi posse, idque dissimulaverit, aut jus & facultatem percipiendi partus nascituros ex ancilla vendiderit, de qua compertum habet sterilem eam esse, vel majorem quinquaginta annis, qui est casus. *d. L. 21. ff. de act. emt. & vend.* Dolus quoque est, si vendam pisces capturos, & cum à me recte traheretur, jam scio nihil exceptum fuisse piscium,

§. IX.

Quid si piscator jactare rete no-
lit, an ad
pisces tra-
dendos te-
neatur?

Quid si autem jactare rete venditor seu piscator noluerit, an ad pisces præcisè tenetur præstandos? & quot? Resp. sive emtio alea & jactus sit, sive rei speratae, uti piscium capiendorum, non tenetur præcisè adtradendum. Priori enim casu est emtio actus seu facti, scilicet jactus: In facti autem obligatione præstando interesse quis liberatur. *L. 13. §. 1. ff. de re judic. cum ad factum nemo cogi possit. L. stipulationes 72. ff. de V.O. Diss. Huber. in Eunom. Rom. p. 659.* Posteriori casu est quidem res in obligatione, sed talis quam ipse venditor nondum habet, sed saltem sperat. Unde incertum ejus rei aestimandum esse, vult Celsus in *L. 12. ff. de act. emt. & vend.* quod non ita intelligendum est, quasi summæ infinitæ & pretii incredibilis aestimatio fieri possit, sed piscium habebitur ratio, & relatione ad id facta, quod piscando sæpius accidit, idque boni viri seu judicis

judicis arbitrato, cum quæ raro accidunt Leges non attendunt. *L. 3. ff. de Legibus. L. 4. L. 5. L. 6. § L. 10. in f. D. eod. nec ea sed quæ plerumque fiunt in negotiis agendis computantur. dd. LLbus cum L. 64. de R. J. § Nov. 94. c. 2. L. 114. d. R. J. Neque huic obstat L. 29. §. 3. ad L. Aquil. ubi damnum reitium ruptorum æstimatur, non amissæ piscium capturæ. Nam Resp. ibi non agitur de ipsa captura piscium alteri promissa, & per ipsum promittentem impedita, uti in præsentis casu.*

§. X.

Aliud tamen dicendum est, si piscator rete jactaverit, sed pisces captos præfractè tradere nolit. Sic enim pisces extracti æstimantur, ac eorum æstimatio & ita interesse debetur, cujus æstimatio in hoc casu promptior & liquidior est, quam in priori casu, modo ipsa alea seu jactus emtus sit, quæ obligatio facti est. *L. 12. ff. de act. emt. Sand. Lib. 3. dec. fris. tit. 4. def. 16.* Si enim ipsæ res futuræ, uti pisces capiendi emti sunt, non putarem piscatores, piscibus extractis, præstando interesse absolvi debere, sed peti possunt judicio pisces, cum venditor præcisè teneatur ad rem venditam tradendam, quales res venditæ hîc sunt pisces, qui jam certi & extracti sunt. *L. 11. §. 2. L. 25. L. 46. L. 50. ff. de act. emt. vend.* Nisi fortè emtor consentiat, & æstimationem ejus, quod extractum petat, arg. *L. 34. C. de transact.* uti in præsentis casu facillimè consensurus erit in æstimationem, dum in hac emtione stulto stultior esset, si præcisè pisces vivos judicio petere velit, contendereq; ut tradantur, cum medio tempore pisces extracti perituri & putredinem contracturi sint, uti de carnibus ob eandem rationem dicitur in *L. 10. C. de act. emt. & in aliis rebus, quæ servando servari nequeunt, secundum L. 21. §. 3. ff. de act. emt. vend.* Eleganter Cabot. *Lib. 2. disp. cap. 24.* Cum usus civiliter nullus in judiciali contentione sit super traditione corporali specifica rerum, quæ servando servari non possunt. *cit. LLbus.*

Quid si jactaverit, sed pisces captos tradere nolit.

§. XI.

Si tamen tradiderit, ad evictionem præstandam non obligatus.

Evictio hic cessat.

ligabitur venditor, cum in hoc genere emtionis non habeatur respectus ad aliud, quam ad ipsam Spem simpliciter. Baldus ad L. 3. C. de donat. accedunt sequentes rationes, quia (1.) non videtur captum quod retineri non potuit, & (2.) emit quicquid caperetur, ergo id cum sua causa fiet ejus, ut quale, quale sit, tale sibi habeat, si obnoxium Evictioni & ipsum illud Evincti dare cogetur; nec poterit (3.) de eo venditorem appellare, qui non videtur cepisse, nisi quod ita cepit, ut suum posset facere, nec ultra teneretur, quam ut rete jaceat, aut excipiendis missilibus non defunctorie sed pro sua virili navet suam operam.

Membrum V.

De

Continens explicationem casus, si in emtione jactus retis, non pisces, sed aliud quid pretiosum inciderit.

§. I.

Propositur casus hujus membri, & exemplis declaratur.

Celebris illa hoc loco movenda est disceptatio, quid statuendum veniat, si aliud quid pretiosum praeter pisces extractum sit, quae jam olim agitata fuit inter Piscatores Milesios, & jactus retis emtores, qui extractam tragulam piscatoriâ mensam auream suam esse oportere ex lege emtionum contendebant, cum è contra exciperent piscatores, non de auro sed de piscibus, qui extraherentur, conventum fuisse, ergo ad se hoc inventum pertinere. Cujus rei duo exempla referuntur, primum occurrit apud Valer. Maxim. Lib. IV. cap. 1. in exteris, his verbis: *A piscatoribus in Milesia regione verriculum trahentibus, quidam jactum emerat: extracta deinde magni ponderis aurea delphica mensa, orta controversia est, illis piscium se capturam vendidisse affirmantibus, hoc fortunae ductus emisse dicente Esop. placuit consensu populi Apollinem Delphicam deferre, qui respondit illis esse dandam, qui sapientiâ ceteros praestaret.* Secundum priori non absi-

abſimile refert Suetonius *Lib. de Clar. Rhetor. cap. 1. in f.* ubi ita tradidit: *Æſtivo tempore adoleſcentes Urbani cū oſſiam veniſſent lit- tus ingreſſi, piſcatores trabentes rete adierunt, & pepigerunt, bolum quanti emerent, nummos ſolverunt, diu expectaverunt, dum retia extraherentur: aliquando extractis, piſcis nullus inſuit, ſed ſporta auri obſuta. Tum emtores bolum ſuum, piſcatores ut venditores ſuum.* Hanc controverſiam ex veritate & re, quæ recens accidiffet è medio foro in ſcholam traductam eſſe & ibi ſæpius agita- tam ſcribit Suetonius *alleg. loc.* ſed quod in ea judicatum ſi- co tranſit pede. Interim ridiculum fuit Apollinis Delphici oraculum, qui controverſum tripodem neutri, ſed ſapientiffimo adjudicavit. Unde Thaleti menſam dederunt, ille contra ceſſit Bianthi, Bias Pittaco, hicque aliis, ſicut deniq; per ſeptem ſapientum ordinem, ad Solonem ultimo perve- niret loco, qui neminem niſi Deum ſapientem eſſe ratus, A- pollini conſecravit. Et ſi dicendum quod res eſt, hæc ora- culi decifio non obſcurè redolet Sacerdotum aſtutam avari- tiam, qua ſibi tam pulchram prædam conciliare ſtudebant, dum ſciebant, nullum mortalium ſibi Sapientiæ principis ti- tulum arrogaturum.

ſ. II.

Hic ergo Rhodus, hic ſaltus. Cum autem variæ præ-
ſenti in caſu ſint Doctorum ſententiæ ordine ut proceda-
mus: Primo loco contrarias recenſebimus opiniones, dein-
de veram demonſtrabimus decifionem, & poſtremum ad Dif-
ſentientium argumenta & objectiones reſpondebimus.

ſ. III.

Inter illos qui emtoribus extractum adjudicant primas
occupant ſedes Diod. Tuldenus in *Cod. de contrab. emt. in fin. &*
Vigelius cent. 1. reſp. 47. Videntur illi ſeducti ſequentibus ra-
tionibus, quod (1.) nihil Speciale dictum appareat de piſci-
bus, neque eorum nominatim facta ſit mentio, ſed quod ſo-
lum bolum emerint, indeque omnem aleam & fortunæ even-
tum (2.) Exemplum eſſe in emtione miſſilium, ubi & aliarum
rerum, quam pecuniæ Spes fiat, adedque in illa etiam de-
beri veſtimenta, piſces &c. ſi jacta & ſparſa fuerint. (3.) Non

*Argumenta
eorum, qui
illud emtori-
bus adjudici-
cant.*

rarum esse, ut cum in mari piscamur, aliud extrahatur quam pisces, siquidem ea dicitur opulentia maris esse, ut etiam terram superare videatur, & ut nihil tam capax fortuitorum sit, quam mare.

§. IV.

Refertur
Dn. Pagen-
stecheri sen-
tentia.

Dom. Pagenstecherus in *sicilim. manip. 2. p. m. 194.* in ea est sententia, quod pro dimidia parte ad maris seu fluminis Dominum pertinere debeat, quoniam se instar thesauri in alieno non datâ operâ reperti habeat, sed altera dimidia pertineat ad emtorem, tum quia omne rei venditæ commodum seu jactus ad eum pertinet, tum quia piscatorum auxilio & ministerio ipse quasi invenit.

§. V.

Argumenta
eorum, qui
venditori-
bus,

Alii venditori eo casu permanere autumant, inter quos agmen ducunt Cujacius ad *tit. C. d. sent. que pro eo Sc. Zoësius. ad tit. d. contrab. emt. n. 26.* quod non captum omnium rerum indefinitè sed piscium saltem vendiderint, idque maxime ex pretii quantitate æstimari posse, quæ pro moderato ac veluti quotidiano modo finiri solet, non etiam contemplatione aliarum rerum; Si enim de aliis etiam cogitassent, majus pretiam constituisent, nec aliter cogitasse emtores qui ad piscatores accedunt. Verba etiam contrahentium de his accipienda esse, de quibus credibile est inter partes fuisse actum, arg. *L. f. in pr. C. d. contr. Sc. comitt. stipul. L. 18. §. 6. d. V. O.* Unde si nec jactare voluissent piscatores neutiquam emtores petere potuissent æstimationem summæ infinitæ pretiique inæstimabilis, quia potuit aurum vel aliud quoddam preciosum incidere, sed piscium solum habita fuisset æstimatio, facta ad id relatione, quod piscando sæpius accidit. cit. *L. 10. de L. l. ubi. vid. sup. §. 10. prior. memb.* adeoque quod ultra pisces extractum est, ex conventionem emtores peti non posse.

§. VI.

Vera sen-
tentia de-
monstratur
distinguen-
do, inter

Nos pace summorum Jure Consultorum distinguendum putamus, aut earum rerum pretiosarum, quæ præter pisces (si Diis placet) extractæ sunt, Dominus apparet, & eo casu neque

neque eas fieri emtorum neque venditorum, sed pristino Domino restituendas existimamus, quod contingere & usu venire potest in rebus tempore naufragii levandæ navis causa ejectionis, quæ non eo animo projiciuntur, ut eas pro derelicto habeant, sed ut levata nave, maris periculum effugiant. Perinde igitur hoc est, ac si quis onere pressus, in viam rem abjecerit, mox cum aliis reversurus ut illam auferat. *L. 8. ff. ad L. Rbod.* Quapropter eas pristinorum dominorum permanere rectè concludit Justinianus in §. 27. *J. d. R. D.* cum Gajo in *L. 9. §. ult. d. A. R. D.* & Paulo in *L. 2. in f. ad L. Rbod. L. 21. §. 1. d. acquir. possess. L. 58. h. t.* Ita ut citra crimen furti ea à nemine retineri possunt. *L. 43. §. pen. ff. d. furt.* quippe cum omnes scire debent, quod suum non est, hoc ad alios modis omnibus pertinere. *L. ult. C. unde vi.*

res, quarum dominus appareat, que permanent prioris domini.

§. VII.

Quodsi autem dominum non habeant, ut lapilli, margaritæ, gemmæ, conchæ, ceteraq; quæ in mari aut littore maris nata, nec ab alio ante occupata, reperiuntur. *L. 3. ff. d. R. D. L. 1. §. 1. d. acquir. possess.* vel etiam dominus earum non appareat, uti in aliis rebus casu perditis & extractis, cum idem sit in jure, non esse dominum & non apparere. *L. 30. ff. d. testam. tutel. L. 77. D. d. contr. emt. Surd. Dec. 149. n. 2. & cons. 245. n. 13.* illæ res ad solos inventores pertinebunt. Quid enim notius est, quam res nullius cedere occupanti & inventori arg. §. 12. *J. d. R. D.* & *L. 3. pr. ff. d. A. R. D.* Quicumque ergo hic illi sunt qui ceperunt, sive ipsi venditores seu piscatores qui rete extraxerunt, seu emtores ipsi extraxerint, illi has res sibi vindicari possunt, non ex contractu emtionis aut venditionis, cum neuter contrahentium de his rebus pretiosis, sed uterque de piscibus cogitavit. In omni autem contractu respici debet ad mentem contrahentium. Nam mens est potentior verbis. Ex text. in *L. 7. in f. D. d. suppel. lega. L. 6. §. 1. d. V. S.* sed quia nullius sunt, quæ primo occupanti cedunt. *LL. quam sententiam & amplectitur Brunnem, ad L. 8.*

Et quorum non apparet dominus, aut nullius sunt, que presentis casu ad solos inventores, qui extraxerunt, pertinent, sive illi sunt emtores sive venditores, sive alii.

ff. d. contr. emt. n. 10. Exceptio tamen esset, si aperte aliud dictum sit, quo casu pacta dabunt legem contractui. *L. 7. §. 5. d. pact.*

§. VIII.

*Quid pra-
xi Germa-
nia obti-
neat?*

Utu totius ferè Germaniæ generali, quo omnia adespo-
ta seu hero carentia sibi fiscus adscribit, & inter regalia refer-
tur jus occupandi res vacuas, hæc inventa fisci & regalia
quin sint, nullum remanet dubium. *2. feud. 56. vid. Dom. Coc-
cej. in jur. publ. cap. XXIII. §. 49. Stypman. de jur. maritim. p. 2.
c. 4. Schultz ad §. 18. J. d. R. D.* indeq; à Principis liberalitate
hic expectandum, an inventoribus restituere, an aliò con-
vertere, aut aliis donare velit.

§. IX.

*Refelluntur
argumenta
eorum, qui
emtoribus
addiunt.*

Quod autem argumenta eorum attinet, qui eas res em-
toribus addiunt, illa non sufficiunt. Non enim aliter cogi-
tatum fuit ab emtoribus, cum ad piscatores & jactum retis se
conferrent, quàm de piscibus, nec jactus retis seu bolus alte-
rius rei causa fieri solet, quam ut pisces capiantur, non ut
præter pisces aliæ res extraherentur. Et licet aleam & spem
emerint, indeque incertum quid, id tamen saltem verum est,
quantum ad pisces attinet. Neque ab emtione missilium, qui-
bus emtis & aliæ res jactæ ut vestimenta, carnes &c. emtori
debentur, argumentum validum desumi potest, cum voce
missilium per tradita in *§. 45. Inst. d. R. D.* & supr. membr. III.
§. 7. non solum nummi, sed etiam vestimenta, carnes & si-
milis veniant, quæ sæpissimè in populum spargebantur, adeò
ut qui missilia emerat, de his omnibus rebus, utpote spargi
solutis, simul cogitasse censendus sit. add. *Cic. lib. 2. Offic. cap.
16.* Secus ac in bolo, ubi de piscibus unice inter utrosque
actum & cogitatum fuit. Nihil præterea ad rem facit argu-
mentum ab opulencia maris desumptum: cum enim emtores
hic celebrant emtionem cum piscatoribus, quorum est pisces
solummodò extrahere, quod ex ipsa voce piscatorum appa-
ret, de nulla alia opulencia maris, quam qua pisces secum fert,
eos cogitasse, quis non videt? ne dicam illam rationem mi-
nimè quadrare, quocius in flumine tale extractum fuerit, in
quo hæc opulencia cessat.

§. X.

§. X.

Ad rationes Excellentissimi Dom: Pagenstecheri, pace *Respondetur ad argumenta Dn. Pagenstecheri.*
 hujus summi Jcti, respondemus, non posse has res extractas nomine thesauri venire, indeque nec dividi earum dimidium inter maris seu fluminis Dominum & inter inventorem, cum hic nulla sit depositio vetus rei, cujus non exstat memoria, prouti tamen definitur thesaurus in *L. 31. §. 1. d. A.R.D.L. unic. C. d. thesaur.* Sed res extractæ vel erunt res deperditæ, vel tales, quas mare secum fert, v. gr. lapilli, gemmæ, margaritæ, conchæ &c. Nec in toto jure thesauri mentio fit, nisi ejus qui in fundo seu terra invenitur, ut taceam thesaurum à domino abscondi tempore periculi instantis, ex necessitate custodiæ causâ & spe recuperandi. Giesebert. in *Justin. Harmon. ad §. 39. J. d. rer. divis. n. 1674.* Unde nemo sanus in mari abscondet, ubi nulla aut saltem difficillima recuperandi spes est: nec reperimus in jure nostro in inventione rerum, quæ nullius sunt, extra thesaurum, domini soli seu loci, ubi res inventa est, habitam fuisse rationem, sed Leges totam eam inventori adjudicant, cum in thesauro loci domini habeatur ratio, ex speciali ratione, quod præsumtio sit eam rem à Majoribus & ejus loci dominis absconditam fuisse, dum nemo facile, nisi in suo thesaurum abscondere solet. Quod autem addit Dom. Pagenstecherus emtores ministerio piscatorum invenisse, indeque dimidium ad emtores pertinere, non satisfacit, cum emtores, ut sæpius monitum, de his rebus non cogitarint, nec appareat utrimque consensus, quod opera & ministerio piscatorum, ad alias res, præter pisces, extrahendas, uti voluerint.

§. XI.

Denique rationes pro venditoribus ita comparatæ sunt, ut evincant eas ad emtores quàm emtores jactus neutiquam pertinere; & hætenus bene! sed inde minimè fuit illas ad venditores quàm venditores pertinere. Non enim in his rebus, præter pisces extractis, contractus emtionis & venditionis est inspicendus, ex quo neq; ad emtores, neque ad venditores pertinebunt, utpote qui de piscibus cogitarunt, non aliis rebus,

Item eorum, qui pro venditoribus respondent.

bus, sed non attentò planè contractu, inventoris ratio habenda, eique illæ jure inventionis & occupationis res vacuas adjudicandæ sunt. *§. item ea 18. Inst. d. rer. divis. ibi: jure naturali statim inventoris sunt, quo ipso nihil video manifestius.*

Membrum VI. & ultimum.

Affinia quædam exhibens.

§. I.

De fructibus in herbis venditis, die Saat.

Sed antequam vela contraham & colophonem huic disputatiunculæ addam, paucis adhuc delineabo affinia emtionis spei & rei speratæ: non ab similibus huic contractui emtionis & venditionis est, quando non fructus sperati seu planè futuri, sed fructus in herbis (die Saat) venditi sunt, qualis emtio jure Romano non prohibita, sed permissa legitur. *L. 8. L. 78. §. 3. ff. d. contrab. emt. & L. 25. d. act. emt. vend. §. 3. Inst. eod.* Verùm cum hæ emtiones sint captiosæ & agricolarum simplicitati graves, quibus non expedit experiri casus fortuitos ab hominum insidiis, sed hi potius Spes suas debeant à Divina providentia & benedictione suspendere, neque se præbere insidiis monopolarum & vulpium frumentariorum, germderen Korn Wollfen / hinc plerique populi prohibuerunt venditionem frumentorum in herbis. *vid. Zyp. Not. Belgic. tit. d. emt. §. amona. Hafelm. Cod. Belgic. in verb. Koorn. Neostad lib. 1. Supr. Cur. decis. 61. in fin. Molin. d. usur. n. 470. Sand. lib. 3. Decis. Frisc. 4. def. 7.*

§. II.

Qualis emtio Constitutionibus Imperii prohibita.

Constitutionibus quoque Imperii occursum hac in parte malitiæ mercatorum, ut non aliter subsistat hic contractus, quam si justum illius temporis pretium solvatur per Ordinat. Politic. d. anno 1548. tit. von Verkaufung der Früchte auff dem Felde. Idque postea clarius expositum in reformat. Politic. de anno 1577. tit. 19. ubi quidem conceditur facultas agricolis in futuram messem credendi pecuniam sed sub hac restrictione; Jedoch daß dasjenige vorlehn oder zuvor ausgeben und

und mehrers nicht / als auff den Schlag und gemeinen Kauff / was nemlich der Wein oder Getreyde zu der Zeit des contractis oder über 14. Tage / die nechst nach dem Herbst oder Erndte gelten wird / beschehen. Ratio optima est: cum sic cesset latio, dum pretium illius temporis, wie das Korn Marktgängig ist / recipit agricola. Imò hoc legibus Longobardicis convenire probat Schilter, Exerc. 30. ad ff.

§. III.

Alia tamen emtiones & venditiones, uti butiri, casei ^{Valet tamen emtio in reliquis rebus auff Liefere.} nondum nati, & hodie inter mercatores frequentata venditio, des noch nicht abgebranten Grönlandischen Spect. Trahns / noch nicht gefangener Fische / certa die, pro certo pretio tradendi (auff Lieferung verkauffen / vulgò dicitur) in Germania prohibita non sunt, sed valent, ibique ex natura emtionis res decidenda venit, teneturque venditor ad rem præcisè tradendam, destinato tempore pro pretio convento, sin minus obligatur ut interesse solvat; soletque ad majorem cautelam emtor pro singulis tonnis, certam quantitatem venditori prænumerare (vulgò premie dicitur) cujus effectus est, ut emtor quidem cum dispendio der premie ab emtione recedere possit, at venditor præcisè ad tradendum & contractum servandum obligetur, cujus intuitu valet contractus, zum festen Kauff. Interesse autem illud solvendum, quod emtoris interest, suo tempore non esse præstitam mercem. Brunnem, ad L. 3. d. condit. tritic. in fin. & ita tempus moræ erit tempus à quo, & rei judicandæ tempus seu terminus ad quem. L. 3. §. 2. ff. commodat. ut attendatur tempus intermedium à mora commissa, usque ad tempus sententiæ proferendæ, & quanti interea plurimi valuerit. Confer: L. vinum 22. ff. d. reb. credit. Nisi dolus emtoris concurrat, quod contingit si solus jam certo sciverit, nihil aut exiguum captum esse, & quod venditor propterea mercem præstare non possit, sed æstimationem longè plus justo pretio naturalem mercium valorem excedentem soluturus sit; hujus suæ scientiæ dissimulatio cum damno alterius contrahentium conjuncta ad dolum accedit. L. 12. d. heredit. vel

vel aſ. vendit. nec bonæ fidei convenit, horum cognitionem venditorem obſcurare. L. 43. §. 2. de contr. emt.

Receſſus
tamen Han-
ſeaticis pro-
hibita eſt &
quare?

§. IV.

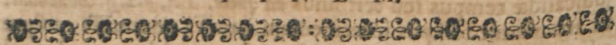
Et ob hunc dolum mercatorum & quod lucrum inhan-
tes, ſub hoc contractu ſœpius aliis non leve inferant dam-
num, tales emtiones commercii communis cauſa in Receſ-
ſibus Hanſeaticis prohibitas eſſe reperimus, dum inquirunt:
Nemo emet aut vendet baleces, antequam captura ſit perfectâ, nec
frumenta ante meſſem, pannum aut alia artificialia manuſactionis, prius-
quam fuerint confecta & absoluta, ſi quis contra hoc quid tentet, tunc
emtor perdet bona cuncta: venditor autem 10. marcas argenti pro mul-
ta ſolvit; qui talem contractum nullitatis arguet, ille ſextam partem
ex his bonis conſiſcandis pro premio accipiet. Receſſus Hanſeatic.
d. anno 1447. art. 9. & alibi apud Joh. Angel. à Werdenhagen
p. 4. rerumpubl. Hanſeatic. cap. 11. & Marquard, de jure mercat. lib. 7.
cap. 5. num. 13.

§. V.

Epilogus.

Hæc ſunt C. L. quæ ratione inſtituti diſſerere volui, nam
plura de hac materia in medium proferre tempus & occaſio
præſens prohibent. Illi verò, qui omnia gubernat & moder-
atur, & in quem Spem & fiduciam noſtram merito colloca-
re debemus, grates perſolvo dignas, pro auxilio hæcenus in
ſtudiis mihi præſtito; Ille porro conatus ſecundet meos, ut
præcipuè in Nominis ſui ſanctiſſimi gloriam, & proximi ver-
gant utilitatem, tanquam ſtudiorum ſcopum &

F I N E M.

COROLLARIA.

I.

Jus venandi cuique jure Gentium permittitur.

II.

Emtor quoque gaudet remedio L. 2. C. de re-
ſcind. vend. III.

III.

Si in ementis vel venditis arbitrium collata pretii determinatio, emptio nulla est.

IV.

Venditor si facultatem habet rei tradenda, precise ad id cogi potest.

V.

Jus accrescendi non transit in emptorem hereditatis.

VI.

Usurae legitime omni jure licite.

VII.

Usuras usurarum exigere non licet, L. 28. C. de usur.

VIII.

Inter verbis conjunctos non est locus juri accrescendi.

IX.

Coecus judex dari potest.

X.

Duo non possunt unam eandemque rem in solidum possidere.

SPES hominum, res una prope est miranda cuivis:

Illane sola potest facere & servare beatum?

Sunt, qui SPE ludunt, sunt, qui formidine nulla

Imbuti tractant animo gustantque futura.

Si maris extremos, Indos, Seresque, Arabasque

Quis peteret, plausus, & amicos donaque cunctum

Spera-

Speraret? minimè puto, sunt tristésque moleſtique
 Et dubii caſus, cupiat Sperèrve ſecundos?
 Tune vides melius? SPES Te quoque lactat inanis?
 SPES emis an pretio? tantùm, quæ jura ſuperſint
 EMTORI REI SPERATÆ, diſſeris, æqui
 Ac juſti ſapiens, quid non Speremus AMICE,
 SPES vult atque jubet de Te Sperare ſecunda.
 P nunc & ceram, marmor vetus, aeraque & artes
 Suſpice Majorum, Tibi ſunt exempla PARENTIS;
 SPES jubeat Deus eſſe ratas, Tibi temperet horas
 Ut VIR evadas, clarus virtute VIRORUM.

*Hiſce Doctiſſ. æquè ac Nobiliſſ. Du. Godo-
 fredo Wey M ANNO, amico ſuo haud
 vulgari amore proſequendo proſpera quæ-
 que vovere voluit*

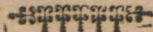
H. Alers, LL. St.

SONNET

Diß iſt der Klugen Ahrt: Sie glauben was ſie ſchauen;
 Die leere Hoffnung wird von ihnen nur verlacht/
 Weil ſie ſchon manchem hat groß Unluſt eh' gemacht.
 Doch viele/ die ſonſt klug/ hierinn ſich woll verhaun/
 Die dem das nicht gewiß in guter Hoffnung trauen/
 Diß ſie der Ausgang hat in Kimmernuß gebracht:
 Denn folg't das Neue Wort: Das hätt ich nicht gedacht.
 Sein Fleiſch/ den ER jetzt zeigt/ ſchein't/ wehrter FRAUW/
 zu haun
 Auß bloßer Hoffnungs-Sand. Doch nein: Er gründ't
 vielmehr
 Feſt und gewiß darauß/ daß ER/ zu GOTTES Ehr'/
 Einſt will durch ſeinen Dienſt das Vaterland erfreun.
 Fahr' ER nur immer fort zu geh'n der Tugend Bahn/
 Und umb die Wiſſenſchaft zu handeln/ wie ER kan:
 Der RAUß ſoll/ kan/ und wird IHN warlich nie ge-
 reuen.

Johann Georg Zierenberg/

Politior, Lit. & LL. Stud.

Bremen, Diss., 1640-1774

f

sb.

WDA

Pr. 17. num. 7. ~~17. 7.~~

DISSERTATIO JURIDICA
VALEDICTORIA,
DE

EMPTIONE SPEI
&
REI SPERATÆ,

Quam

TRIADIS Auxilio

sub

Moderamine ac Præsidio

VIRI Nobilissimi, Consultissimi atque Celeberrimi

DOM. CASPARI à RHEDEN,

J. U. D. ejusdem Facultatis Professoris P.

Præceptoris sui ad cineres usque
colendi,

[publicè exhibet

GODEFRIDUS WOLPMAN,

Bremanus,

Auth. & Respond.

H. L. Q. C.

A. C. M. DCCXII. die XIX. Martii.

B R E M Æ,

Typis HERMANNI & BERTHOLDI BRAUERI, Illustris
Gymnasii Typogr.

